

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2022 оны 07 сарын 06 өдөр

Дугаар 49

Төрийн ордон, Улаанбаатар хот

Монгол Улс дахь хүний эрх, эрх чөлөөний байдлын талаарх 21 дэх илтгэлийг хэлэлцсэнтэй холбогдуулан авах зарим арга хэмжээний тухай

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.3 дахь хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 112 дугаар зүйлийн 112.6 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

Нэг. Монгол Улс дахь хүний эрх, эрх чөлөөг хангах, хамгаалах чиглэлээр дараах асуудалд анхаарч, холбогдох арга хэмжээг авч ажиллахыг Монгол Улсын Засгийн газар /Л.Оюун-Эрдэнэ/-т даалгасугай:

1/“КОВИД-19” цар тахлын үеийн хүний эрх, эрх чөлөөний байдлын талаар:

а/“КОВИД-19” цар тахлаас шалтгаалан хүний амь нас хохирсон, иргэдэд эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх, дархлаажуулах үед гарсан хүндрэл, хорио цээр болон хязгаарлалтын дэглэмийн үед гарсан хүний эрхийн зөрчилд дүгнэлт хийн гамшиг, ослын үед хүн амын эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд учирч болзошгүй хохирлын магадлалыг тооцох, хүний эрхийн аливаа зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх болон Засгийн газрын 2015 оны 416 дугаар тогтоолоор баталсан “Гамшгийн аюулаас хүн ам, эд хөрөнгө, мал, амьтныг урьдчилан сэргийлэх, аврах, хор уршгийг арилгах хойшлуулшгүй сэргээн босгох арга хэмжээний төлөвлөгөө”-г Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын саналыг авч шинэчлэн батлах;

б/“КОВИД-19” цар тахлын үед бий болсон сурагчдын сурлагын хоцрогдлыг арилгах арга хэмжээг үр дүнтэй, шуурхай зохион байгуулах.

2/Жендэрийн эрх тэгш байдал ба хүний эрхийн талаар:

а/ажлын байран дахь бэлгийн болон бусад хэлбэрийн дарамтаас урьдчилан сэргийлэх, хохирогчийг хамгаалах тогтолцоог боловсронгуй болгох;

б/ялгаварлан гадуурхалтаас ангид байх эрх, жендэрийн эрх тэгш байдлын талаар олон нийтийг соён гэгээрүүлэх, эрх зүйн соёлыг төлөвшүүлэх сургалт, сурталчилгааны ажлыг эрчимжүүлж, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг

хангахдаа судалгаанд суурилсан, төлөвлөлт, төсөвтэй уялдуулсан үйл ажиллагааг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх;

в/жендэрийн үр нөлөөг үнэлэх арга зүйг боловсронгуй болгох, ажлын байран дахь бэлгийн болон бусад хэлбэрийн дарамтын талаарх төрийн, төрийн бус байгууллагын албан хаагчдын мэдлэгийг дээшлүүлэх, урьдчилан сэргийлэх, сахилга хариуцлагыг сайжруулах арга хэмжээ авах.

3/Хүүхдийн эрх, хүүхэд хамгааллын талаар:

а/хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй бүх хэлбэрийг устгах бодлого, үнэлэх шалгуур үзүүлэлт болон хэрэгжилтийг хянах тогтолцоог бий болгох, хэрэгжүүлэхэд шаардагдах санхүүжилтийг шийдвэрлэх;

б/хуульд зөвшөөрснөөс бусад аливаа хэлбэрээр хүүхдийг хөдөлмөрлүүлэхэд чиглэсэн үйлдэл, эс үйлдэхүйг гаргасан ажил олгогч, уралдаанч хүүхдийг сургуулиас завсардуулсан уяач, эцэг, эх, асран хамгаалагчдад хуулийн хариуцлага хүлээлгэх зохицуулалтыг бий болгох;

в/өвлийн улиралд хурдан морины үсэргээ, сунгаа зохион байгуулж хүүхдээр хурдан морь унуулахыг хориглох, хянах эрх зүйн зохицуулалтыг бий болгох;

г/хурдан морины уралдаанч хүүхдийн хамгаалалтын хувцас, хэрэглэлийн стандартыг өөрчилж, хувцас, хэрэглэл нь уралдаанч хүүхдийг бүрэн хамгаалж байх нөхцөлийг бүрдүүлэх.

4/Цэргийн албан дахь дүрмийн бус харьцааны эрх зүйн зөрчлийн нөхцөл байдлын талаар:

а/цэргийн албанд хүний амь нас, эрүүл мэнд хохирч байгаа шалтгаан, нөхцөлд дүгнэлт хийж гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, цэргийн дүрмийн бус харьцааг илрүүлэх, бүртгэх, таслан зогсоох арга хэмжээ авч, хэрэгжилтэд хяналт тавих;

б/Цэргийн албаны тухай хууль болон холбогдох хууль тогтоомжийг хүний эрхийн зарчим, хэм хэмжээнд нийцүүлэх, хүний нэр төрийг гутаан доромжлох, хүнлэг бусаар харьцахыг хориглосон зохицуулалтыг тусгах;

в/цэргийн алба хаах орчин нөхцөл, алба хаагчийн нийгмийн баталгаа, сэтгэл зүйн тусламж, соён гэгээрлийн үйл ажиллагааны санхүүжилтийг нэмэгдүүлэх.

5/Гэр бүлийн хүчирхийллээс ангид байх эрхийн хэрэгжилтийн талаар:

а/гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, ангид байх, хүний эрхийг хамгаалах чиглэлээр хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах салбар дундын ажлын уялдаа холбоог сайжруулах үр дүнтэй арга хэмжээ авах;

б/Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хууль, Хүүхэд хамгааллын тухай хуульд заасан хохирогч хамгааллын бүтэц, тогтолцоо, байгууллагуудын чиг

үүргийн давхардлыг арилгаж, уялдаа холбоог хангах, шаардлагатай санхүүжилтийг шийдвэрлэх.

б/Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийн талаар:

а/шинээр орон сууцны хороолол ашиглалтад орж байгаа болон хөдөө орон нутгаас шилжин суурьших иргэдийн тоо нэмэгдсэнтэй холбогдуулж өрхийн эрүүл мэндийн төвийн ачаалал нэмэгдэх, эмнэлгийн тусламжийн чанар, хүртээмжид нөлөөлж байгаа асуудалд үр дүнтэй хариу арга хэмжээ авч, иргэдэд үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг сайжруулах, өрхийн эрүүл мэндийн төвгүй хороо, суурин газарт стандартын шаардлага хангасан өрхийн эрүүл мэндийн төв байгуулах, өргөжүүлэх ажлыг эрчимжүүлэх;

б/нийгмийн сүлжээний хяналтгүй хэрэглээнээс шалтгаалан цахим гадуурхалтад өртөх, хүүхэд дэлгэцийн хамааралтай болох, цахим гэмт хэргийн хохирогч болох, нас, сэтгэхүйн онцлогт үл тохирох, зүй бус агуулгатай контент үзэх, зан суртахуунд нь сөргөөр нөлөөлөх зэрэг эрсдэлийг бууруулахад чиглэсэн цогц арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;

в/сэтгэцийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний тулгамдсан асуудалтай холбоотой сэтгэцийн эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах, санхүүжилтийг нэмэгдүүлэх, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох талаар зорилтот хөтөлбөр боловсруулах.

Хоёр.Монгол Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.4-т заасны дагуу Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 67 дугаар тогтоол болон энэ тогтоолын хэрэгжилтийн талаар Монгол Улсын Их Хурлын 2022 оны намрын ээлжит чуулганы хугацаанд Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны хуралдаанд танилцуулахыг Монгол Улсын Засгийн газар /Л.Оюун-Эрдэнэ/-т даалгасугай.

Гурав.Энэ тогтоолын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хороо /С.Бямбацогт/-нд даалгасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР